

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Adalet Bakanı Akın Gürlek tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İktüzüğü'nün 96 ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 10.06.2026

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Erzurum Milletvekili

On ikinci Yargı Paketi kapsamında kadınların nafaka hakkının sınırlandırılacağı ve fiilen ortadan kaldırılacağı yönündeki tartışmalar sürerken, Anayasa Mahkemesi de kadınların ekonomik güvencesini zayıflatacak nitelikte bir karara imza atmış, Medeni Kanun'un 175 inci maddesinde yer alan nafakanın süresiz olarak talep edilebilmesine yönelik düzenlemeyi iptal etmiştir. Böylece kadınların yoksullaşmasını derinleştirecek uygulama ve düzenlemeler peş peşe gündeme gelmiştir.

Nafaka bilindiği üzere; "boşanma ile yoksulluğa düşecek taraf" için söz konusu bir uygulama olsa da ülke genelinde kadın yoksulluğu başat bir unsur olduğu için genellikle kadın lehine uygulanmaktadır. Nitekim sosyo-ekonomik verilere bakıldığında da kadının çalışma hayatı içerisinde yer alamayışı, eşitsizliğin ekonomik anlamda kadın aleyhine gelişimi ve sair unsurlar kadını yoksullaştırmış durumdadır. Ancak buna karşın yapılması öngörülen düzenleme ile nafaka yükümlülüğüne bir süre kısıtı getirilmesi ve böylece erkeğin bu yükümlülüğü bir müddet yerine getirdikten sonra yasal çerçevede uygulamaması böylelikle "hakkaniyetin" sağlanacağı ifade edilegelmektedir. Oysa Türkiye'de kadın erkek ile eşit şartlarda olmadığı gibi boşanma sonrasında toplum baskısı vs gibi unsurlardan kaynaklı olarak sosyal hayat ve çalışma hayatı içerisinde yer alması daha da zorlaşırken ülke şartlarında zaten dezavantajlı konumdaki kadının boşanma neticesinde tamamen güç durumda kalacağı tartışmazdır. Türkiye CEDAW'a rağmen kadının sosyal ve ekonomik bakımdan toplumsa yaşamda erkek ile eşit konuma getirme yükümlülüklerini gerçekleştirmediği gibi bu tür nispeten kadın lehine uygulamaların da kaldırılması kadını tamamen ikincil plana itecek ve toplumsal hayattan soyutlayacağı gibi bir erkeğe tamamen bağımlı hale getirecek olduğu açıktır. Kaldı ki nafaka yükümlülüğü çerçevesinde kadına ödenen miktarların hayat şartlarını karşılama noktasında ne kadar az olduğu ve çoğu kez erkeğin bu yükümlülüğünden kaçmak için çeşitli yöntemlere başvurmuş olduğu da izahat varestedir.

Öte yandan nafaka karşıtı çevreler tarafından uzun süredir "nafakanın süresiz olduğu", "erkeklerin mağdur edildiği", "10 gün evli kalıp ömür boyu nafaka ödenmek zorunda kalındığı", "nafaka nedeniyle yeniden evlenilemediği" gibi iddialar ileri sürülmektedir. Ancak bu iddiaların ne ölçüde gerçek vakalara dayandığı, ne kadarının istisnai örneklerden oluştuğu ve Türkiye genelindeki tabloyu ne ölçüde yansıttığı konusunda kamuoyuna açıklanmış kapsamlı veriler bulunmamaktadır.

Mevcut mevzuat uyarınca nafaka alacaklısının yoksulluktan kurtulması, yeniden evlenmesi veya evliymiş gibi birlikte yaşaması hâlinde nafakanın kaldırılması talep edilebilmektedir. Dolayısıyla kamuoyunda oluşturulmaya çalışılan "ömür boyu ve hiçbir şekilde kaldırılamayan nafaka" algısının gerçek verilerle desteklenip desteklenmediğinin ortaya konulması önem taşımaktadır.

Diğer taraftan nafaka yükümlülüğünden kaçınmak amacıyla kayıt dışı çalışma, gelir gizleme, sigortanın kapatılması veya malvarlığının üçüncü kişiler üzerine devredilmesi gibi yöntemlere başvurulduğu; buna karşılık çok sayıda kadının hükmedilen nafakayı tahsil edemediği bilinmektedir. Nafaka sistemine ilişkin gerçek sorunların tespit edilebilmesi için hem nafaka alanların hem de nafaka ödeyenlerin durumuna ilişkin kapsamlı verilerin kamuoyuyla paylaşılması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye genelinde nafaka alan kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin cinsiyete göre dağılımı nedir?
- 2- Türkiye genelinde nafaka ödeyen kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin cinsiyete göre dağılımı nedir?
- 3- Kadınlar ve erkekler lehine hükmedilen yoksulluk nafakası ile iştirak nafakasının ortalama tutarları ile en düşük ve en yüksek tutarları ne kadardır?
- 4- Hakkında nafaka ödenmesine hükmedildiği hâlde nafakasını tahsil edemeyen kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin cinsiyete göre dağılımı nedir?
- 5- Son beş yıl içerisinde nafaka alacağının tahsili amacıyla kaç icra takibi başlatılmıştır?
- 6- Son beş yıl içerisinde nafaka yükümlülüğünü yerine getirmedeği tespit edilen kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin cinsiyete göre dağılımı nedir?
- 7- Nafaka yükümlülüğünü yerine getirmeyen kişiler hakkında son beş yılda hangi yaptırımlar uygulanmıştır? Bu kapsamda işlem yapılan kişi sayısı kaçtır?
- 8- Son beş yıl içerisinde nafaka yükümlülüğünden kaçınmak amacıyla kayıt dışı çalıştığı, gelirini gizlediği, sigortasını kapattığı veya malvarlığını üçüncü kişiler üzerine devrettiği tespit edilen kişi sayısı kaçtır?
- 9- Kamuoyunda sıklıkla dile getirilen "çok kısa süreli evlilikler nedeniyle yıllarca nafaka ödenmesi" iddialarına ilişkin Bakanlığınızda istatistiki veri bulunmakta mıdır?
- 10- Bir yıldan kısa süren evlilikler nedeniyle yoksulluk nafakası ödeyen kişi sayısı kaçtır?
- 11- Altı aydan kısa süren evlilikler nedeniyle yoksulluk nafakası ödeyen kişi sayısı kaçtır?
- 12- Kamuoyunda sıklıkla örnek gösterildiği şekilde, evlilik süresi bir ayın altında olmasına rağmen nafaka ödeyen kişi sayısı kaçtır?

13- Bir yıldan kısa süren evlilikler nedeniyle hükmedilen yoksulluk nafakalarının ortalama tutarı ne kadardır?

14- Nafaka yükümlülüğü nedeniyle ekonomik olarak zor durumda kaldığını, yeniden evlenemediğini veya yeni bir aile kuramadığını beyan eden kişilere ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılmış herhangi bir araştırma, inceleme veya etki analizi bulunmakta mıdır? Bulunmakta ise söz konusu araştırmaların sonuçları nelerdir?

15- Anayasa Mahkemesinin nafaka uygulamasına ilişkin son kararının hazırlanması sürecinde kadınların boşanma sonrası yoksullaşma riski, işgücüne katılım oranları ve ekonomik durumlarına ilişkin herhangi bir etki analizi yapılmış mıdır? Yapılmış ise bu analizlerin sonuçları nelerdir? Yapılmamış ise hangi realiteye dayanarak bu karara hükmedilmiştir?

16- Bakanlığınız tarafından nafaka miktarlarının güncel yaşam maliyetleri karşısındaki yeterliliğine ilişkin herhangi bir araştırma veya çalışma yürütülmüş müdür?

17- Nafaka uygulamasında süre sınırı getirilmesine veya nafaka hakkını daraltacak başka düzenlemelere yönelik herhangi bir çalışma yürütülmekte midir? Kamuoyuna yansıyan yargı paketi içeriği doğru mudur?

18- Şayet böyle bir çalışma yürütülmekte ise bu çalışmanın dayandığı bilimsel, hukuki ve istatistik veriler nelerdir? Mahkemelerin nafaka ödenmesine dair verdiği karar ile belirlenen nafaka miktarları, tarafların sosyal ekonomik durumları ölçeğinde tespit edildiği halde ve koşullara göre iptal edilebilmesi de mümkün olduğu halde, neden kadınların mevcut hak ve kazanımlarını geriye götüreceği aleni olan yasal değişikliklerde ısrar edilmektedir?

19- Nafaka için olası bir süre sınırlamasının kadınların yoksulluk oranları üzerindeki etkisine ilişkin herhangi bir etki analizi yapılmış mıdır? Yapılmış ise bu analizlerin sonuçları nelerdir?

20- Bakanlığınızın verilerine göre nafaka alan kişilerin kaçta kaçını yalnızca nafaka geliriyle yaşamını sürdürebilmektedir?

21- Kamuoyuna yansıyan yargı paketi içeriği uyarınca, nafakaya dair olası düzenleme, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere aykırılık teşkil etmeyecek mi?